

Absalon í Buð: Sporini ræða og nú ansa vit betur eftir pengunum:

Føroyskir vinnulívsmenn liggja enn og sleikja

– Eg haldi, at eru norðmenn fúsir at seta pengar í fiskivinnuna, og alivinnuna, sum vit ikki tora, so eiga vit at taka ímóti teimum, sigur fyrrverandi formaðurin í Havbúnaðarfelagnum.

–Sporini ræða. Tað er ein orsök til, at tað er so lítil vága-fúsar kapitalur í Føroyum. Tí er tað onki forgjørt um útlendingar sleppa at seta pening í føroysk alibrúk

ÁKI BERTHOLSEN

– Eg haldi, at útlendingar, sum hava hug, eiga at sleppa at seta pening í føroysk alibrúk.

Absalon í Buð, fyrrverandi formaður í Havbúnaðarfelagnum, er ikki ein av teimum, sum er bangin fyri útlendskum pengum í føroysku alivinnuni.

Men hann heldur, at skal nakar útlendingur vera á hugaður, er tað eisini ein treyt, at teir sleppa at seta ein munandi part í, tí verður parturin ov lítill, verður

heldur ongin áhugi.

Men hann heldur eisini, at tað skal skeið at lata útlendingar koma ov tætt upp at 50%.

Sum er kunnu útlendingar eiga 33% í einum føroyskum alibrúki.

Men landsstýrismaðurin í vinnumálum helt, at tað var ov lítið og hann skeið upp í tinginum at hækka partin hjá útlendingum upp í 49%.

Men tingið feldi uppskotið, so útlendingar kunnu enn, sum áður, bara eiga 33%.

Absalon í Buð heldur, at verður útlendski parturin 49%, verður ov stórir vandi fyri at vit missa ræðið á alivinnuni, tí tá verður skrásetingin ikki so løtt at fáa greiði á.

Hinvegin vil hann ikki siga, hvussu nógv hann heldur, at tað er hóskandi at loyva útlendingum at eiga.

– Men eg haldi, at 40% kundi gingið. Í øllum for-um má tað ikki vera minni enn 33%, sum tað eru nú.

Krevur nógvan pening
Hann sigur, at tað er ongin vinna, sum bindur so nógvan pening sum alivinnan.

– Og hetta er harafturat ein sera vágalig vinna, tí tað skal ómetaliga lítið til at fáa eitt dygt bakkast.

– Eitt nú eru nógv skotsk alibrúk komin rættiliga illa fyri bráðliga, tí hervilig sjúka hevur tikið seg upp.

– Og tað skal ikki meiri til hjá okkum.

– Eg tori ikki at hugsa tankan, hvat hendir, um álvarslig sjúka tekur seg upp her hjá okkum.

Hinvegin vísir Absalon í Buð eisini á, at tað er ein spurningur, hvussu nógv alingin í Føroyum kann mennast.

–Landið er lítið og tað er eitt ovvara mark fyri, hvussu nógv aling kann vera, áðrenn tað verður ein vansi fyri umhvørvið.

Tó heldur hann, at útlendingar kunnu styrkja føroysk alibrúk hóast teir bara keypa partabrev frá føroyskum alarum og at tað ikki er nakar styrkur í sær sjálvum.

– Tað er hugsandi, at útlendingarnir eru so væl fyri við pengum, at teir kanska tola eitt bakkast, ella bæði tvey, betur, enn føroyingarnir gera og at teir kunnu verða ein styrkur uppá taann máttan

Sleikja sárini

Ein grund til, at fáa útlendingar upp í alivinnuna, er, at hóast tað er nokk av pengum í Føroyum, so er tað næstan ongin vága-fúsir pengar, tí næstan ongin vil gera ilögur.

Hetta skilur Absalon í Buð

væl.

– Tað er ikki so langt síðani at kreppa legði alt landið lamið.

– Teir vinnulívsmenn, sum vóru uppi í tí, eru ikki komnir yvir tað enn. Teir liggja enn og sleikja sárini, tí tað er so stutt síðani.

– Sporini ræða og eftirsum teir flestu eru komnir upp ári hætta teir sær ikki undir so vágaligar ilögur sum alivinnan og fiskivinnan annars, er, fyri ikki at koma í somu ringu støðu einferð afturat.

– Og teir yngri vinnulívsmennir eru fyri tað fyrsta nógv varnari enn teir eldru vóru. Tí teir eldru satsaðu ofta alt, teir áttu og meiri afturat.

– Harafturat haldi eg, at teir yngri finna sær onnur øki at gera ilögur í, t.d. kunningartøkni, heilivág og ikki at gloyma oljivinnuna, og hetta eru eisini vinnur, sum krevja nógvan pening

– Og eg haldi, at eru norðmenn fúsir at seta pengar í fiskivinnuna, og alivinnuna, sum vit ikki tora, so eiga vit at taka ímóti teimum, sigur fyrrverandi formaðurin í Havbúnaðarfelagnum.

Harafturat heldur Absalon í Buð, at orsökini til at nógvir alarar koma á fótur aftur eftir kreppuna var, at teir fingi hjálp frá útlendingum, við at teir t.d. lótu kreditir standa, úttan at krevja alibrúkið undir hamaran.

Uppsparingin helst umleið 25% í meðal síðan 1962

Uppsparingin í 1998 sær ikki út til at vera serliga lág. Uppsparingin er summurin av gjaldsjavnaavlopinum og gjördu ilögnum í árinum. Hetta er umleið 1,5 mia. ella 25% av bruttotjóðarvæðingini, segði Karsten Hansen, fjggjarmálaráðharri m.a. í svari sínum til ein fyrispurning um tálming av privatu nýtsluni

ÓLAVUR Í BEITI

Týsdagin svaraði fjggjarmálaráðharin, Karsten Hansen, fyrispurningi frá Anitu á Friðriksmørk, sum vildi hava at vita, hvussu stórir innflutningur til privata nýtslu í árunum frá 1988 til 1998 var? Og hon vildi eisini hava at vita, um landsstýrið hevur nakrar ætlanir um at tálma privata nýtsluna í føroyska samfelagnum, og um so er, hvørjar?

Í drúgvu svari sínum sigur fjggjarmálaráðharin, tá ið hann tekur saman um, at samanumtikið kann ein neyván siga, at nýtslu eftirspurningurin, sum í lótni sæst í innflutninginum av nýtsluvörum til húsarhaldið, er nakar trupulleiki fyri handelsjavnan ella gjalds-javnan, sum stóðan er í lótni. Heldur ikki kann ein rokna við, at ókti eftirspurningurin er nakar stórir trupulleiki fyri kostnaðarstöðið sum heild – tó kanska í byggivinnuni. Tað sær heldur ikki út til, at uppsparingin er nakað, ein eigur at óttast, tí hon liggur eftir øllum at døma rættiliga høgt enn.

Innflutningur

– Men ein kann ikki rokna við, at avlopið á handels-javnanum heldur sær – og

somuleiðis á gjalds-javnanum. Ein grund er, at nýtsluvörur innflutningurin framvegis veksir. Ein onnur er, at útlutningurin kann minka í virði, tí at prisirnir ikki halda sær so høgir, sum teir hava verið. Og at enda kann ein vænta, at tað rættiliga verður brúk fyri innflutningi til ilögur, bæði hjá tí almenna og í privatu vinnuni.

– Hetta verður kanska tað, vit fáa mest brúk fyri at hava eftirlit við og at stýra so væl, sum til ber. Bæði tí at trýst fer at koma á gjalds-javnan, og tí at ilög eftirspurningurin kann leggja trýst á arbeiðsmarknaðin, svarar Karsten Hansen.

Samskipa iløgurnar

Og viðvíkjandi spurninginum um ætlanirnar hjá landsstýrinum, sigur fjggjarmálaráðharin, at tá spurt verður, um ætlanir hjá landsstýrinum er at gera nakað fyri at minka um privatnýtislu, verður oftast hugsað um hægri beinleiðis ella óbeinleiðis skatt. Men tað hevur onga meining at taka meira frá tí privata til tað almenna at brúka. Tað er eingin ætlan um at økja almennu inntøkurnar mótvegis teim privata.

– Samgonguskjalið tosar um skattalettir heldur enn

skattahækkingar sum ein liður í at lækka kostnaðarstöðið í landinum. Men gongdin í búskapinum verður víðgjrd, og eingin ivi er um, at neyðugt er at hava eitt vaki eyga við búskapargongdini í lótni. Tað er

so mangt, sum so skjótt kann venda.

– Í lótni verður ikki arbeiðt við tiltøkum at avmarka privatnýtislu, men verður tað mett neyðugt, so verður tað gjørt. Persónliga halli eg meg meira til eina

uppsparing, um tað skuldi gjörst neyðugt.

– Men tað, sum liggur í fyrsta umfari, er at samskipa samlaðu ilögurnar í samfelagnum bæði almennar, tað verð so kommunalar ella landskassa ilögur,

og privatar soleiðis, at vit ikki missa tamarhaldið á ilögnum, sigur Karsten Hansen at enda í svari sínum.

Giljanestiltakið hjá Lions Vágar nú sunnudagin

Sunnudagin tann 14. februar kl. 16 verður árliga tiltakið hjá Lions Vágar í hollini á Giljanesi. Í ár verður skráin uppafur fjølbroyttari enn hon hevur verið ári frammanundan. Og í ár verður stóra peningagávan latin til keyp av einum hjartatóli til nýggja sjúkrabilinum í Vágum

Ólavur í Beiti

Í 1987 fór Lions Vágar fyrstu ferð at skipa fyri Giljanes-tiltakinum, og í ár verður tað so fyri 13. ferð at hetta stóra tiltak verður hildið. Dagurin er settur at vera sunnudagin tann 14. februar, og sum orðið sigur, verður tað í hollini á Giljanesi.

Undanfarin ár hevur Lions Vágar latið bæði smærri sum stórir peningagávur til ymski í Vágum, og m.a. næstseinasta ár vóru keyptir búnar til allar teir yngri ítróttarleiddirnar í Vágum við ámerki-

num »Nei til narkotika«. Og henda stóra peningagávur hevur ligið millum 40 - 60.000 krónur, umframt peningagávur millum 5-10.000 krónur.

Nýggjur sjúkrabilur

Umframt alt tað vanliga sum hevur verið hesi seinnu mongu árinum, so sum tombola, eydnuhjól, 21-spæl o.s.fr., verður eisini møguleiki at taka blóðtrýsti. Hetta verður sjálvandi gjørt í sambandi við at nýggi sjúkrabilurin hjá Vága Bjargingarfelag, sum kom í oyna mánadagin, eisini verður vístur fram.

Lions Vágar hevur stuðlað keypinum av fleiri tólum til henda nýggja sjúkrabil, og tann stóra peningagávur haddin sum vónandi kemur inn nú til eitt nýtt hjartatól til nýggja sjúkrabilin.

Gamli lastvognurin frá seinna heimsbardaga sum varð nýumvældur fyri nokrum árunum síðani, verður so eisini sýndur fram. Og dansifelagið »Upp á tæ« skal á fram-sýning kl. 20 vísa ymskar dansir.

Jóhan í Kollafirði

Klokkan 17 og 19 verður stórskemtanin Jóhan í Koll-

afirði á skránni við sínum sermerktu bæði stíli og skemti. Eisini verður málningaframsýning, har málningar úr allari oygni sýna fram. Og sum nakað nýtt skulu trígir teir vakra-asta urtagarðarnir í oygni veljast, sum verða kunngjördir sunnudagin, og vinnararnir fáa gávu!

Tað kostar einki at koma inn í hollina á Giljanesi, men skalt tú royna teg í onkrum, mást tú gelda og allur peningur sum inn kemur fer óskorin til vælgerandi endamáli.

Lions Vágar hevur íalt 32 limir.